

АГЕНЦИЈА
ЗА КВАЛИФИКАЦИЈЕ

СТАНДАРД КВАЛИФИКАЦИЈЕ
КРОЈАЧ СЦЕНСКОГ
КОСТИМА

Београд, 2024.

СТАНДАРД КВАЛИФИКАЦИЈЕ

Назив квалификације

КРОЈАЧ СЦЕНСКОГ КОСТИМА

ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ КВАЛИФИКАЦИЈЕ

КЛАСНОКС ¹ / ISCED-F 2013	0214 Уметничко занатство
Ниво НОКС-а ²	4
Ниво ЕОК-а ³	4
Врста квалификације	Стручна
Обим квалификације	4 године
Предуслови за стицање квалификације	Ниво 1 НОКС-а – основно образовање и васпитање, основно образовање одраслих, основно балетско образовање и васпитање и основно музичко образовање и васпитање. Положен пријемни испит из цртања, сликања и вајања. ⁴
Облици учења	- Формално образовање
Врста јавне исправе	- Диплома; - Уверење о положеним испитима у оквиру савладаног програма за образовни профил.

РЕЛЕВАНТНОСТ КВАЛИФИКАЦИЈЕ ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ И НАСТАВАК ОБРАЗОВАЊА

Проходност у систему квалификација	- Ниво 5 НОКС-а; - Ниво 6 НОКС-а (подниво 6.1 и 6.2); - Ниво 7 НОКС-а (подниво 7.1)
Занимање	3435.06 Моделар сценских костима 3435.07 Моделар сценске обуће 7531.04 Израђивач позоришних костима 7533.01 Везиља
Стандард занимања ⁵	-

¹ Систем према коме се квалификације разврставају и шифрирају у НОКС-у, усклађен са Међународном стандардном класификацијом образовања ISCED 13-F.

² Национални оквир квалификација Републике Србије (НОКС)

³ Европски оквир квалификација (енг. *European Qualifications Framework*)

⁴ На основу: Правилника о упису ученика у средњу школу („Службени гласник РС“, бр. 23/2023, 34/2023 и 26/2024)

⁵ До доношења стандарда занимања, повезаност стандарда квалификације Кројач сценског костима са тржиштем рада заснована је на подацима о занимањима који су утврђени на основу прописа из области рада и запошљавања (према: Закон о НОКС-у, чл. 50.), као и на опису рада из иницијалног предлога

ИСХОДИ УЧЕЊА

Општи опис квалификације

Кројач сценског костима на основу израђених скица и цртежа кроји, моделује, обрађује материјале за израду сценских костима, обликује уникатне аксесоаре и једноставније сценске лутке у позоришним и другим пројектима, те декорише сценске костиме, уникатне комаде одеће и аксесоаре, користећи се техникама веза.

Обучен је да: изради предлоге цртежа и скица за историјски и сценски костим традиционалним цртачким и сликарским техникама, као и апликативним софтверима за дизајн, поштујући пророрције људског тела или мере клијента; моделује уникатне комаде гардеробе и сценски костим, примењујући основе моделовања и драпирања у складу са пропорцијама људских фигура; конструише крој за костим или уникатни одевни предмет према намени или задатој епохи, по замисли костимографа или клијента; изради прототип идејног решења историјског костима и ношње од белог платна; изради и поправља балетске чизмице и другу сценску обућу; декорише уникатне одевне предмете, историјски костим и делове народне ношње осликавањем, штепањем, везом, перлама и другим материјалом и техникама према сопственој замисли; ручно изради вез различитим техникама веза (сатенски бод испуне (пун вез), ланчић бод, повратни бод, вез цветова и косовско-призренски вез, Ришеље тј. краљевски вез) те комбинује вез са перлицама на посебним деловима костима или постојећим одевним предметима; обликује и декорише аксесоар сценског и историјског костима (уникатне мараме, ешарпе, марамнице, кравате, лептир-машне, уникатне рукавице, декорације за шешир, каишеве, апликације, накит од пустоване вуне, једноставније торбе и новчанике); моделује и обликује једноставније сценске лутке, према одабраном драмском лику или сопственој замисли; пласира своје радове, израђује презентације идејних решења и готових производа.

Вешто комуницира у различитим контекстима и делотворно на једном страном језику, активно доприноси неговању културе изражавања; продуктивно примењује математичке моделе, техничка и технолошка знања и информационо-комуникационе технологије (ИКТ) у решавању проблема; ефикасно учи, усавршава се и развија своју каријеру; активно учествује у реализацији пројеката који доприносе добробити заједнице и одрживом развоју.

Активно доприноси неговању толеранције, људских права и културне традиције и баштине у оквиру организације и у различитим социјалним контекстима; одговоран је према сопственом здрављу и спреман да се укључи у активности усмерене ка очувању окружења у којем живи и ради.

Ниво општих и стручних знања, вештина, способности и ставова у оквиру стечених компетенција, кројачу сценског костима омогућава запошљавање и наставак школовања.

Компетенције

- Израда скица сценског костима и аксесоара;
- Кројење и моделовање сценског костима;
- Обрада текстилних материјала при изради сценских костима;
- Израда ручног уникатног веза;
- Обликовање уникатних аксесоара и једноставнијих сценских лутака;
- Планирање каријере у оквиру сценских пројеката;
- Кључне компетенције.⁶

По стеченој квалификацији, лице ће бити у стању да:

Знања

- објасни принципе компоновања ликовних елемената и дизајна одеће, методе комбиновања боја, те њихово психолошко, асоцијативно и симболичко дејство на човека;
- објасни улогу и значај моде и одевања, кроз епохе и у савременом друштву;
- опише основне елементе цртежа сценског костима, као и његове специфичности;
- разликује врсте текстилних материјала (материјали за израду одеће, обуће и аксесоара) и позамантерије за израду сценског костима (конац, конач за вез, игле за ручно и машинско шивење, плетење, вез, криве игле, рајсфершлуси, ластич, дугмад, нараменице, украсне траке, дрикери, шпенадле и др.) према основним својствима и намени;
- разликује врсте шиваћих машина и њихову намену (портабл, индустријска, ибердек и оверлок машина);
- наведе пропорције људске фигуре које се примењују на цртежу и моделу;
- опише поступке комбиновања, транспоновања и стилизовања задатих облика, дезена и боја у оригиналну форму;
- опише процес припреме и конструисања кроја сценског костима;
- објасни поступак моделовања и драпирања делова сценског костима и уникатног одевног предмета у складу са пропорцијама људских фигура;
- објасни улогу и значај конструкције и моделовања у шивењу сценског костима и уникатног одевног предмета;
- објасни процес креирања кројних делова у различитим величинама применом система градирања;

⁶ На основу: *Правилника о општим стандардима постигнућа за крај општег средњег образовања и средњег стручног образовања у делу општеобразовних предмета* („Службени гласник РС“, бр. 117/13).

Знања

- опише технике бојења и понашање текстилних материјала у току процеса бојења;
- објасни поступке одржавања бојених и декорисаних материјала са апликацијама, нашивеним перлицама и штепанним мотивима;
- опише редослед операција у фази израде сценске обуће;
- објасни различите поступке склапања горњих и доњих делова сценске обуће и начин причвршћивања потпетице;
- наведе врсте и карактеристике веза, те опише начин примене различитих врста и техника веза;
- опише главне карактеристике националних и других балканских етно-орнамената као део културног наслеђа;
- објасни значај и функцију транспоновања народних орнамената у нову варијанту орнамента за савремену одећу и сценски костим;
- разликује технике и врсте материјала за израду модног детаља;
- разликује модне детаље и аксесоаре у складу са историјском епохом;
- разликује врсте материјала за израду сценских лутака према њиховом облику (лутке сенке, папирне лутке, лутке рукавице, лутке на прстима, марионете и др.);
- објасни технику спајања делова једноставније сценске лутке;
- објасни функционалност сценске лутке;
- објасни могућности дигиталних платформи за презентовање уметничких пројеката и радова;
- објасни фазе планирања уметничке каријере.

Вештине

- изради предлоге цртежа и скица за историјски и сценски костим, традиционалним цртачким и сликарским техникама, као и коришћењем специјализованих апликативних софтвера за дизајн, поштујући мере и пропорције људског тела;
- одабере врсту и количину текстилног материјала неопходну за израду сценског костима;
- припреми требовање материјала потребних за израду сценских костима, у сарадњи са костимографом;
- припреми сопствене колор палете за тематске колекције сценских костима и аксесоара;
- обради и третира текстилне материјале стварањем нових текстура, користећи се основним техникама бојења и третирања природних и вештачких материјала;
- моделује уникатне комаде гардеробе и сценски костим, примењујући основе моделовања и драпирања у складу са пропорцијама људских фигура;

Вештине

- моделује уникатне комаде гардеробе и сценски костим, примењујући основе моделовања и драпирања у складу са пропорцијама људских фигура;
- изради кројеве за сценски костим и прилагоди постојеће кројеве према сопственој или задатој скици;
- конструише крој за костим или уникатни одевни предмет према намени или задатој епохи, по замисли костимографа или клијента;
- изради прототип идејног решења историјског костима и ношње од белог платна;
- изради и поправи балетске чизмице и другу сценску обућу;
- изради различите врсте ручних штепова;
- обради рупице, шавове и ивице, те пришије дугмад, копче и рајсфершлусе;
- декорише уникатне одевне предмете, историјски костим и делове народне ношње осликавањем, уметничким штепањем, везом, перлама и другим материјалом и техникама према сопственој замисли;
- припреми шиваћу машину и оспособи је за рад (намештање горњег и доњег конца, одабир одговарајућег конца у односу на материјал и крој и др.);
- користи индустријске брзе равноштепајуће машине и прибор у зависности од врсте пројекта или наруџбине;
- шије делове костима од растегљивих материјала индустријском (ендлерицом) или кућном шиваћом машином (шиваћа машина са опцијом ендловања, веза и штепања);
- ручно изради вез различитим техникама веза (сатенски бод испуне (пун вез), ланчић бод, повратни бод, вез цветова и косовско-призренски вез, Ришеље тј. краљевски вез), те комбинује вез са перлицама на посебним деловима костима или постојећим одевним предметима;
- изради вез портабл машином;
- комбинује ручну обраду материјала и веза у изради уникатних предмета;
- обликује и декорише аксесоар сценског и историјског костима (уникатне мараме, ешарпе, марамнице, кравате, лептир-машне, уникатне рукавице, декорације за шешир, каишеве, апликације, накит од пустоване вуне, једноставније торбе и новчанике);
- моделује једноставније сценске лутке, према одабраном драмском лику или сопственој замисли;
- изради механизам за сценске лутке – марионете помоћу жице, струне и дрвених летвица према захтеву костимографа;
- ушије ручно делове тела сценских лутака од сунђера;

Вештине

- украси и ослика главе сценских лутака, те пришије одабрани материјал за косу и везе апликације које пришива као очи и уста луткама;
- организује костимске пробе заједно са костимографом;
- обликује и поставља промотивне визуелне садржаје и своје радове на дигиталним медијима;
- формира сопствени уметнички портфолио;
- делотворно комуницира на једном страном језику, у професионалном и ванпрофесионалном контексту;
- примењује прописане мере безбедности и заштите здравља на раду, заштите животне средине и противпожарне заштите за кројача сценског костима.

Способности и ставови

- самостално, одговорно и прецизно обавља послове кројача сценског костима у складу са стандардима квалитета, професионалним стандардима и регулативом у другој уметничкој делатности у оквиру извођачке уметности;
- ефикасно планира и организује време и активности, поштујући рокове;
- испољава сензибилитет за уметничке изразе и мотивисаност за континуирано развијање естетских критеријума;
- испољава позитиван однос према функционалности и техничкој исправности опреме и алата које користи при обављању задатака;
- прати трендове и иновације у материјалима, савременој одећи, одећи специјалне намене и за различите прилике, високој моди, обући, аксесоарима, фризурама и шминки, као и у примени истих у позоришним, телевизијским и филмским пројектима;
- одговорно примењује садржај са интернета, имајући свест о ауторском раду;
- испољава свест о значају културних добара;
- испољава љубазност, комуникативност, флексибилност у односу према сарадницима и клијентима;
- испољава предузимљивост и брзо прилагођавање на промене, у самосталном и тимском раду;
- активно учествује идентификовању могућности за презентацију и пласирање својих идеја и производа, прилика за развој каријере и самозапошљавање;
- ефикасно учи, иницира формално и неформално усавршавање у делатности стваралачке уметности и одабраној делатности, као и неформално усавршавање из различитих области;

Способности и ставови

- активно доприноси неговању и промоцији уметничке баштине свог и других народа са територије Републике Србије, неговању културне разноликости, повезивању са народима других држава, размени знања и интеркултуралном учењу;
- продуктивно примењује математичке моделе, техничка и технолошка знања и информационо-комуникационе технологије (ИКТ) у решавању проблема из струке;
- активно учествује у иницирању и реализацији уметничких пројеката који доприносе добробити заједнице и одрживом развоју;
- испољава позитиван однос према функционалности и техничкој исправности уређаја и алата које користи у раду;
- самостално планира и организује сопствене активности, испољавајући предузимљивост и способност прилагођавања на промене;
- увиђа значај рационалне употребе енергије и природних материјала, као и прописног прикупљања, одлагања и збрињавања отпада, са становишта заштите животне средине и одрживог развоја;
- испољава позитиван однос према здрављу и заштити животне средине и одрживом развоју те је спреман да се на том пољу ангажује.

Начин провере остварености исхода учења

Праћење развоја и напредовања ученика у достизању исхода и стандарда постигнућа, као и напредовање у развијању компетенција обавља се формативним и сумативним оцењивањем.

Оцењивање је описно и бројчано.

Бројчане оцене ученика су:

- одличан (5),
- врло добар (4),
- добар (3),
- довољан (2) и
- недовољан (1).

Оцена недовољан (1) није прелазна оцена.

Оцењивање се остварује применом различитих метода и техника (пројектни, радни задаци и сл.).

Сумативно се оцењује на полугодишту, крају школске године и на уметничкој матури.

ОСИГУРАЊЕ КВАЛИТЕТА КВАЛИФИКАЦИЈЕ

Квалификације реализатора програма	Одговарајуће образовање: <ul style="list-style-type: none"> - нивоа 7 НОКС-а (подниво 7.1, подниво 7.2), а изузетно одговарајуће образовање <ul style="list-style-type: none"> - нивоа 6 НОКС-а (подниво 6.1, подниво 6.2), односно <ul style="list-style-type: none"> - средње образовање, уколико се за одговарајуће предмете не образују наставници са одговарајућим образовањем нивоа 7 НОКС-а, у складу са Законом о основама система образовања и васпитања.
Организација надлежна за издавање јавне исправе	Средње стручне и уметничке школе